

Kad je vrijeme za igru, odgajatelji moraju čekati

Beatrice Vitali

U jaslicama imamo dvije povlaštene zone za igru: dvorište i pješčanik. To su dva čarobna mjesta gdje vrijeme ne postoji.

Da bismo mogli pomnije i detaljnije opažati interakciju djece, u nekoliko navrata smo ih snimili videokamerom. Promatrajući snimke bili smo pod posebnim dojmom zbog vremena koje djeca koriste u spontanoj igri. Ona vrijeme ne koriste samo da bi nešto učinila, već i da bi to ponovila. Jednom nešto učiniti za njih nije dovoljno, kao da im to nije cilj. Ona vole ponavljanje. Potrebno je puno vremena da bi se u ruku stavilo više oblutaka nego što u nju stane; treba vam vrijeme da biste uživali u veselju grabljenja i iz-

vlačenja pijeska uz pomoć žlice; kao i dovoljno vremena da se kombinira nekoliko predmeta i različitih postupaka poput lomljenja štapa i guranja kroz otvor mreže, ili za sipanje pijeska u mali mlin za kavu te nakon lomljenja njegove drške promatranja kako pijesak izlazi na drugom kraju. Kad je vrijeme 'u našim rukama', igra će uključivati osjete i emocije. Ovo vrijeme je naglašeno, što je razlog jačine dojma koji ostaje urezan u naša sjećanja. On postaje osnova za djelovanje i, uopće, složeniju refleksiju.

Mi odrasli moramo i dalje imati pod nadzorom karakteristike poput autentičnosti poticaja, jednostavnosti ponuđenih materijala, atmosfere, a djeci trebamo ostaviti vrijeme za igru. Ali, ostaviti im vrijeme znači i čekati, što nije uvijek jednostavno. Ukoliko zastanemo, posebno da bismo opažali djecu koja imaju više teškoća, faktor vremena izlazi na površinu s takvom snagom da zaposjeda centralno mjesto svih naših misli ili planova. Gluhoj djeci treba vremena za razumijevanje situacije, za

pokušaj uključivanja, za igru s drugima i stjecanje sigurnosti u komunikaciji. Vremenska dimenzija potrebna djetetu nije ona koja je rascjepkana u minute, sate ili dane... to je nabujalo vrijeme, koje se može očima odraslih vidjeti kao dosada. A onda odgajatelji osjećaju potrebu da predlažu, planiraju, da imaju gotov proizvod u skladu s očekivanjima, namećući ubrzano vrijeme djetetu – vrijeme sastavljeno od neprekidnog niza aktivnosti koje će ispuniti svaki trenutak nudeći mnoštvo poticaja i mogućnosti. I tako, što za odgajatelja konkretno znači čekanje?

Bez sumnje radi se o davanju vrijednosti opažanju; odustati od nauma koji je od početka stalan i umjesto toga uspjeti mijenjati prijedloge prema interesima i potrebama djece; dopustiti sebi vrijeme za razumijevanje; otkriti s čim treba ići još dublje; usvojiti nenametljiva, ali neinvazivna stajališta; znati uživati u trenutku; ponuditi male varijacije kako bi se podržalo dječje otkriće; postavljati pitanja; postupno eliminirati suvišno; pružiti djeci sigurnost i vjerovati u veliku važnost malih stvari. Mi smo pokušali usvojiti ovakvo stajalište i prisiljavajući se na čekanje opazili koliko to ponašanje, jednom davno prisutno pa napušteno, predstavlja veliku priliku za sve nas. Kad djeca imaju vremena za igru, jača spontana igra. Kao da je vrijeme za igru poziv na aktivno, neovisno sudjelovanje, slobodno od očekivanja i nametnutih prijedloga. Pogledi i postupci se razmjenjuju sa suigračima čak i kod onih najmlađih. Ukoliko djeca imaju vremena za igru, ona nam uvijek iznova pokazuju da su najjednostavnije, autentične stvari vrijedne. Novo stajalište se mora usvojiti, no prethodno se moramo pitati što je doista važno za djecu kad se promišlja o organizaciji dana, strukturi prostora i odabiru materijala. U jaslicama, dnevni ritam je modificiran, rascjepkanost dnevnih zbivanja kritički je promotrena; prostori su promijenjeni, a materijali pažljivo odabrani – sve u duhu pojednostavljanja. Ukoliko odgajatelji uspiju prevladati ovu prvu poteškoću – čekanje – teško se vratiti na staro. Anksioznost nestaje zato što cilj nije sačekati produkt, već je cilj sam proces. Mi promatramo djecu, a ne sat.

Beatrice Vitali je glavna odgajateljica jaslica 'Il cavallino a dondolo' ('Konjić za ljuljanje') u Bologni (Italija).

beatricevitali78@gmail.com
www.ilcavallinoadondolo.it

